

Evrópusamningur um ríkisfang

Strassborg, 6. XI. 1997

Þýðing þýðingamiðstöðvar utanríkisráðuneytisins.

Safn Evrópusamninga/166

Inngangsorð

Aðildarríki Evrópuráðsins og önnur ríki, sem hafa undirritað samning þennan, hafa í huga að markmið Evrópuráðsins er að efla einingu meðal aðildarríkjanna, hafa í huga mikinn fjölda milliríkjagæringa um ríkisfang, margfalt ríkisfang og ríkisfangsleysi, viðurkenna að í málum, sem varða ríkisfang, ber að taka tillit til lögmætra hagsmuna ríkja jafnt sem einstaklinga, vilja stuðla að því að meginreglur laga um ríkisfang séu byggðar upp í áföngum og teknar í landslög, og vilja forðast, eftir því sem kostur er, að fólk standi uppi ríkisfangslaust, vilja forðast mismunun í málum sem varða ríkisfang, eru sér meðvitandi um réttinn til friðhelgi fjölskyldunnar eins og hann er settur fram í 8. gr. sáttmálans um verndun mannréttinda og mannfrelsis, veita því athygli að ríki hafa mismunandi afstöðu til margfalds ríkisfangs og viðurkenna að hvert ríki er frjálst að því að ákveða hvaða afleiðingar það hefur samkvæmt landslögum að ríkisborgari þess hlýtur eða hefur annað ríkisfang, eru einhuga um að æskilegt sé að finna viðunandi lausnir á þeim vanda sem fylgir margföldu ríkisfangi, einkum hvað varðar réttindi og skyldur þeirra sem hafa margfalt ríkisfang, hafa í huga að æskilegt er að sá sem hefur ríkisfang í tveimur eða fleiri samningsríkjum þurfi ekki að gegna herþjónustu nema í einu þeirra, hafa í huga að nauðsynlegt er að stuðla að milliríkjasamstarfi landsyfirvalda sem hafa með höndum mál sem varða ríkisfang, og hafa orðið ásátt um eftirfarandi:

I. kafli – Almenn atriði

1. gr. – Markmið samningsins

Í þessum samningi eru settar meginreglur og ákvæði um ríkisfang einstaklinga og reglur um herskyldu manna með margfalt ríkisfang, og skulu landslög samningsríkjanna samræmast þessum reglum.

2. gr. – Skilgreiningar

Í þessum samningi er merking hugtaka sem hér segir:

- a „ríkisfang“: réttarfarsleg tengsl milli einstaklings og ríkis; gefur ekki til kynna hverrar þjóðar maðurinn er;
- b „margfalt ríkisfang“: það að einn og sami maður hefur samtímis ríkisfang í tveimur eða fleiri ríkjum;
- c „barn“: hver sá sem er yngri en 18 ára, nema lögræðisaldur sé lægri samkvæmt þeim lögum sem gilda um viðkomandi einstakling;
- d „landslög“: hvers konar ákvæði í réttarkerfi lands, að meðtalinni stjórnarskrá, löggjöf, reglugerðum, úrskurðum, réttarframkvæmd, hefðbundnum reglum og venju, ásamt reglum sem leiðir af bindandi milliríkjagæringum.

II. kafli – Meginreglur um ríkisfang

3. gr. – Lögsaga ríkisins

- 1 Hvert ríki skal ákveða með lögum hverjir séu ríkisborgarar þess.

- 2 Önnur ríki skulu viðurkenna slík lög, enda séu þau í samræmi við gildandi milliríkjasamninga, hefðbundinn þjóðarétt og þær meginreglur laga um ríkisfang sem hlotið hafa almenna viðurkenningu.

4. gr. – Meginreglur

Reglur hvers samningsríkis um ríkisfang skulu byggjast á eftirtöldum meginreglum:

- a allir eiga rétt á ríkisfangi;
- b forðast ber að menn verði ríkisfangslausir;
- c engan má svipta ríkisfangi með geðþóttaákvörðun;
- d hvorki hjónaband ríkisborgara samningsríkis og útlendings né skilnaður þeirra, né heldur breytt ríkisfang annars hjóna meðan hjónaband stendur, skal hafa sjálfkrafa áhrif á ríkisfang hins makans.

5. gr. – Bann við mismunun

- 1 Í reglum samningsríkis um ríkisfang er óheimilt að gera nokkurn greinarmun eða kveða á um nokkra málsmeðferð sem felur í sér mismunun á grundvelli kyns, trúarbragða, kynþáttar, litarháttar, upprunalands eða upprunabjóðar.
- 2 Hvert samningsríki skal fylgja þeirri meginreglu að mismuna ekki ríkisborgurum sínum, hvort sem þeir hafa haft ríkisfang þar frá fæðingu eða hlotið það síðar.

III. kafli – Reglur um ríkisfang

6. gr. – Veiting ríkisfangs

- 1 Í landslögum hvers samningsríkis skal kveðið á um það að eftirtaldir einstaklingar fái sjálfkrafa ríkisfang í landinu:
 - a börn sem eiga, þegar þau fæðast, foreldra sem eru ríkisborgarar í samningsríkinu, með fyrirvara um undantekningar sem kunna að vera gerðar í landslögum vegna barna sem fæðast erlendis. Þegar skorið er úr um hverjir foreldrar barns eru með viðurkenningu af þeirra hálfu, dómsúrskurði eða öðrum hliðstæðum aðferðum, getur hvert samningsríki um sig kveðið á um að barnið skuli öðlast ríkisfang samkvæmt þeirri málsmeðferð sem landslög mæla fyrir um;
 - b nýburar sem finnast á landsvæði þess og væru að öðrum kosti ríkisfangslausir.
- 2 Hvert samningsríki skal kveða á um það í landslögum að börn, sem fæðast á landsvæði þess, verði ríkisborgarar þess, enda öðlist þau ekki annað ríkisfang við fæðingu. Þetta ríkisfang skal veita:
 - a sjálfkrafa við fæðingu; eða
 - b síðar þeim börnum sem eru ríkisfangslaus, eftir umsókn sem barnið sjálft eða einhver annar fyrir þess hönd leggur fram hjá þar til bæru yfirvaldi í samræmi við landslög samningsríkisins. Setja má það skilyrði vegna slíkrar umsóknar að barnið hafi haft lögmæta og fasta búsetu á landsvæði ríkisins um nokkurt skeið áður en umsóknin er lögð fram, en tilskilinn búsetutími skal ekki vera lengri en fimm ár.
- 3 Hvert samningsríki skal kveða á um það í landslögum að þeir, sem hafa lögmæta og fasta búsetu á landsvæði þess, geti öðlast ríkisfang þar. Þegar skilyrði fyrir því að öðlast ríkisfang eru sett má ekki kveða á um lengri búsetutíma en tíu ár áður en umsókn er lögð fram.
- 4 Hvert samningsríki skal auðvelda eftirtöldum einstaklingum að öðlast ríkisfang samkvæmt landslögum:
 - a mökum þeirra sem eru ríkisborgarar í landinu;
 - b þeim börnum ríkisborgara í landinu sem heyra undir undantekningarákvæðið í a-lið 1. mgr. 6. gr.;

- c börnum sem eiga foreldri sem öðlast eða hefur öðlast ríkisfang í landinu;
- d börnum sem eru ættleidd af ríkisborgara þess;
- e mönnum sem eru fæddir á landsvæði þess og hafa þar lögmæta og fasta búsetu;
- f mönnum sem hafa lögmæta og fasta búsetu á landsvæði þess á tímabili sem hefst fyrir 18 ára aldur og skal kveðið á um lengd þess í landslögum samningsríkisins;
- g ríkisfangslausum mönnum og viðurkenndum flóttamönnum sem hafa lögmæta og fasta búsetu á landsvæði þess.

7. gr. – Missir ríkisfangs, sjálfkrafa eða að frumkvæði samningsríkis

- 1 Óheimilt er að kveða á um það í landslögum samningsríkis að maður geti misst ríkisfang, sjálfkrafa eða að frumkvæði ríkisins, nema í eftirtöldum tilvikum:
 - a hlutaðeigandi tekur sjálfviljugur upp annað ríkisfang;
 - b hlutaðeigandi öðlast ríkisfang í samningsríkinu með sviksemi, röngum upplýsingum eða með því að leyna staðreyndum sem máli skipta;
 - c hlutaðeigandi gengur sjálfviljugur til liðs við erlendan her;
 - d hlutaðeigandi gerist sekur um háttsemi sem er mjög skaðleg hagsmunum samningsríkisins;
 - e engin virk tengsl eru milli samningsríkisins og ríkisborgara þess sem hefur fasta búsetu erlendis;
 - f meðan barn er ólöggráða kemur í ljós að skilyrði þau, sem mælt er fyrir um í landslögum og leitt hafa til þess að barnið er sjálfkrafa orðið ríkisborgari í samningsríkinu, eru ekki lengur uppfyllt;
 - g barn er ættleitt og öðlast eða hefur erlent ríkisfang annars eða beggja kjörforeldra sinna.
- 2 Samningsríki getur kveðið á um að börn missi ríkisfang ef foreldrar þeirra missa það, nema í þeim tilvikum sem um getur í c- og d-lið 1. mgr. Þó skulu börn ekki missa ríkisfang ef annað foreldra þeirra heldur því.
- 3 Samningsríki er óheimilt að kveða í landslögum á um missi ríkisfangs í landinu samkvæmt 1. og 2. mgr. verði hlutaðeigandi við það ríkisfangslaus, nema í þeim tilvikum sem um getur í b-lið 1. mgr. þessarar greinar.

8. gr. – Missir ríkisfangs að frumkvæði hlutaðeiganda

- 1 Hvert samningsríki skal heimila að menn afsali sér ríkisfangi, enda verði þeir ekki ríkisfangslausir við það.
- 2 Samningsríki er þó heimilt að kveða á um það í landslögum að þeir ríkisborgarar einir, sem hafa fasta búsetu erlendis, megi afsala sér ríkisfangi sínu.

9. gr. – Endurheimt ríkisfangs

Hvert samningsríki skal, í þeim tilvikum og með þeim skilyrðum sem landslög kveða á um, auðvelda þeim sem áður höfðu ríkisfang í landinu að endurheimta það, enda hafi þeir lögmæta og fasta búsetu á landsvæði ríkisins.

IV. kafli – Málsmeðferð vegna ríkisfangs

10. gr. – Afgreiðsla umsókna

Hvert samningsríki skal sjá til þess að ekki verði óhóflegur dráttur á afgreiðslu umsókna um veitingu, viðhald, missi eða endurheimt ríkisfangs, eða útgáfu skilríkja til að votta ríkisfang.

11. gr. – Ákvarðanir

Hvert samningsríki skal sjá til þess að skriflegur rökstuðningur fylgi ákvörðunum um veitingu, viðhald, missi eða endurheimt ríkisfangs, eða útgáfu skilríkja til að votta ríkisfang.

12. gr. – Réttur til málskots

Hvert samningsríki skal sjá til þess að unnt sé að skjóta ákvörðunum um veitingu, viðhald, missi eða endurheimt ríkisfangs, eða útgáfu skilríkja til að votta ríkisfang, til stjórnvalds eða dómsvalds í samræmi við landslög.

13. gr. – Þóknun

- 1 Hvert samningsríki skal sjá til þess að þóknun vegna veitingar, viðhalds, missis eða endurheimtar ríkisfangs, eða útgáfu skilríkja til að votta ríkisfang, sé hófleg.
- 2 Hvert samningsríki skal sjá til þess að þóknun vegna málskots til stjórnvalds eða dómsvalds sé umsækjendum ekki til hindrunar.

V. kafli – Margfalt ríkisfang

14. gr. – Margfalt ríkisfang sjálfkrafa

- 1 Samningsríki skal heimila:
 - a að börn, sem öðlast ríkisfang í fleiri einu ríki sjálfkrafa við fæðingu, haldi því;
 - b að ríkisborgarar þess hafi ríkisfang annars staðar þegar þeir öðlast þann rétt sjálfkrafa við hjónaband.
- 2 Viðhald ríkisfangs, sem um getur í 1. mgr., er bundið viðeigandi ákvæðum 7. gr. þessa samnings.

15. gr. – Önnur hugsanleg dæmi um margfalt ríkisfang

Ákvæði þessa samnings skulu ekki takmarka rétt samningsríkis til að ákveða með landslögum hvort:

- a þeir ríkisborgarar þess, sem öðlast eða hafa ríkisfang í öðru ríki, halda ríkisfangi í samningsríkinu eða missa það;
- b veiting eða viðhald ríkisfangs er bundið því að hlutaðeigandi afsali sér öðru ríkisfangi eða missi það.

16. gr. – Viðhald fyrra ríkisfangs

Samningsríki er óheimilt að gera það að skilyrði fyrir veitingu eða viðhaldi ríkisfangs, að hlutaðeigandi afsali sér öðru ríkisfangi eða missi það, ef slíkt afsal eða missir getur ekki átt sér stað eða ósanngarnt er að krefjast slíks.

17. gr. – Réttindi og skyldur í tengslum við margfalt ríkisfang

- 1 Þeir ríkisborgarar samningsríkis, sem hafa annað ríkisfang, skulu hafa sömu réttindi og skyldur á landsvæði samningsríkisins, þar sem þeir eru búsettir, og aðrir ríkisborgarar þess ríkis.
- 2 Ákvæði þessa kafa hafa ekki áhrif á:
 - a reglur þjóðaréttar um sendiráðsvernd og ræðisvernd sem samningsríki veitir ríkisborgara sínum sem hefur samtímis annað ríkisfang;
 - b beitingu hvers samningsríkis um sig á reglum lagaskilaréttar þegar um ræðir margfalt ríkisfang.

VI. kafli – Stjórnarfarsbreytingar og ríkisfang**18. gr. – Meginreglur**

- 1 Þegar stjórnarfarsbreytingar verða og eitt ríki tekur við af öðru skal hvert það samningsríki, sem á hlut að máli, virða í ríkisfangsmálum meginreglur réttarríkisins, reglur um mannréttindi og meginreglurnar í 4. og 5. gr. þessa samnings og í 2. mgr. þessarar greinar, einkum til að koma í veg fyrir ríkisfangsleysi.
- 2 Við ákvörðun um það hvort veita skuli ríkisfang eða viðhalda því við stjórnarfarsbreytingar sem þessar, skal hvert samningsríki taka tillit til eftirtalinnna atriða sérstaklega:
 - a raunverulegra og virkra tengsla milli hlutaðeiganda og ríkisins;
 - b hvar hlutaðeigandi hefur fasta búsetu um það leyti sem stjórnarfarsbreytingar verða;
 - c vilja hlutaðeiganda;
 - d á hvaða landsvæði hlutaðeigandi er upprunninn.
- 3 Þegar veiting ríkisfangs er bundin missi erlends ríkisfangs skulu gilda ákvæði 16. gr. þessa samnings.

19. gr. – Úrlausn með samkomulagi milli ríkja

Þegar stjórnarfarsbreytingar verða og eitt ríki tekur við af öðru skulu hlutaðeigandi samningsríki leysa úr málum sem varða ríkisfang með samkomulagi sín á milli og í samskiptum sínum við önnur hlutaðeigandi ríki, eftir því sem við á. Þegar gert er samkomulag af því tagi skal virða meginreglur og aðrar reglur sem er að finna í þessum kafla eða getið er um þar.

20. gr. – Meginreglur um þá sem eru án ríkisfangs

- 1 Hvert samningsríki skal virða eftirtaldar meginreglur:
 - a ríkisborgarar fyrra ríkis, sem hafa fasta búsetu á því landsvæði sem færast undir yfirráðarétt ríkisins sem við tekur en hafa ekki öðlast ríkisfang þar, skulu eiga rétt til að dveljast áfram í því ríki;
 - b þeir sem um getur í a-lið skulu njóta sömu kjara og ríkisborgarar ríkisins sem við tekur, að því er varðar félagsleg og efnahagsleg réttindi.
- 2 Hverju samningsríki er heimilt að meina þeim, sem fjallað er um í 1. mgr., að gegna opinberum störfum sem fela í sér beitingu ríkisvalds.

VII. kafli – Herskylda þeirra sem hafa margfalt ríkisfang**21. gr. – Herskyldu fullnægt**

- 1 Þeim sem hafa ríkisfang í tveimur eða fleiri samningsríkjum skal aðeins gert að gegna herþjónustu í einu samningsríkjanna.
- 2 Heimilt er að ákveða með sérstöku samkomulagi milli hlutaðeigandi samningsríkja hvernig 1. mgr. skuli beitt.
- 3 Eftirtalin ákvæði skulu gilda um þá sem hafa ríkisfang í tveimur eða fleiri samningsríkjum nema til sé, eða gert verði, sérstakt samkomulag sem kveður á um annað:
 - a hverjum og einum skal gert að gegna herþjónustu í því samningsríki þar sem hann hefur fasta búsetu. Þó skal mönnum gefinn kostur á því fram til 19 ára aldurs að gegna herskyldu sjálfviljugirhverju því landi öðru þar sem þeir eru ríkisborgarar, enda sé virkur herþjónustutími í heild eigi skemmri en herþjónustutíminn í hinu samningsríkinu;

- b þeir sem hafa fasta búsetu á landsvæði samningsríkis, þar sem þeir eru ekki ríkisborgarar, eða ríkis sem á ekki aðild að samningnum, mega velja þann kost að gegna herþjónustu á landsvæði hvers þess ríkis þar sem þeir eru ríkisborgarar;
- c þeir sem hafa gegnt herþjónustu í einu samningsríki í samræmi við reglurnar, sem mælt er fyrir um í a- og b-lið, og samkvæmt landslögum í því samningsríki, teljast hafa fullnægt herskyldu gagnvart hverju því samningsríki þar sem þeir eru jafnframt ríkisborgarar;
- d þeir sem hafa hafa fullnægt herskyldu í einu samningsríki í samræmi við landslög þess áður en þessi samningur öðlaðist gildi milli þeirra samningsríkja, þar sem þeir eru ríkisborgarar, teljast hafa fullnægt herskyldu gagnvart hverju því samningsríki þar sem þeir eru jafnframt ríkisborgarar;
- e þeim sem hafa lokið virkri herþjónustu í samræmi við a-lið í einhverju því samningsríki þar sem þeir eru ríkisborgarar, og taka síðar upp fasta búsetu á landsvæði annars samningsríkis þar sem þeir eru ríkisborgarar, skal ekki gert að gegna herþjónustu í varaliði nema í síðarnefnda samningsríkinu;
- f beiting þessarar greinar skal engin áhrif hafa á ríkisfang þeirra sem eiga hlut að máli;
- g ef til herútboðs kemur í einhverju samningsríkjanna skulu skuldbindingar samkvæmt þessari grein ekki vera bindandi fyrir það samningsríki.

22. gr. – Undanþágur frá herþjónustu eða annarri þegnskylduvinnu

Eftirtalin ákvæði skulu einnig gilda um þá sem hafa ríkisfang í tveimur eða fleiri samningsríkjum, nema til sé, eða gert verði, sérstakt samkomulag sem kveður á um annað:

- a Ákvæði c-liðar 3. mgr. 21. gr. í þessum samningi skulu gilda um þá sem hafa fengið undanþágu frá herþjónustu eða hafa gegnt þegnskylduvinnu í hennar stað;
- b þeir sem hafa ríkisfang í samningsríki, sem ekki skyldar menn til herþjónustu, teljast hafa fullnægt herskyldu ef þeir hafa fasta búsetu á landsvæði þess samningsríkis. Þó teljast þeir ekki hafa fullnægt herskyldu gagnvart samningsríki eða samningsríkjum, þar sem þeir eru jafnframt ríkisborgarar og skylt er að gegna herþjónustu, nema föst búseta þeirra í landinu hafi staðið allt þar til vissum aldri var náð, og skal hvert samningsríki tilkynna þau aldursmörk þegar það undirritar samninginn eða afhendir skjöl til fullgildingar, viðurkenningar eða aðildar;
- c ríkisborgarar samningsríkis, sem ekki skyldar menn til herþjónustu, teljast einnig hafa fullnægt herskyldu hafi þeir sjálfviljugir gegnt virkri herþjónustu í því samningsríki sem samsvarar í heild að minnsta kosti virkum herþjónustutíma í því samningsríki eða samningsríkjum þar sem þeir eru jafnframt ríkisborgarar, hvar sem þeir hafa fasta búsetu.

VIII. kafli – Samstarf milli samningsríkjanna

23. gr. – Samstarf milli samningsríkjanna

- 1 Til þess að auðvelda samstarf milli samningsríkjanna skulu lögbær yfirvöld þeirra:
 - a láta framkvæmdastjóra Evrópuráðsins í té upplýsingar um landslög sem varða ríkisfang, meðal annars hvernig farið er með mál ríkisfangslausra og þeirra sem hafa margfalt ríkisfang, og um það hvernig beitingu samningsins miðar;
 - b láta hvert öðru í té, þegar eftir er leitað, upplýsingar um landslög sem varða ríkisfang og um það hvernig beitingu samningsins miðar.
- 2 Samningsríkin skulu hafa samstarf sín í milli og við önnur aðildarríki Evrópuráðsins á vettvangi viðeigandi milliríkjastofnunar ráðsins, til þess að leysa vandamál sem upp koma í þessu samhengi og stuðla að áframhaldandi þróun lagareglna og lagaframkvæmdar með tilliti til ríkisfangs og málefna sem því tengjast.

24. gr. – Upplýsingaskipti

Hverju samningsríki er heimilt að lýsa því yfir hvenær sem er, að það skuldbindi sig til að tilkynna öðru samningsríki, sem hefur lagt fram sams konar yfirlýsingu, þegar ríkisborgarar síðarnefnda ríkisins taka sjálfviljugir upp ríkisfang í hinu fyrrnefnda, með fyrirvara um gildandi lög um upplýsingavernd. Í yfirlýsingunni má taka fram við hvaða aðstæður samningsríkið muni leggja fram slíkar upplýsingar. Heimilt er að afturkalla yfirlýsinguna hvenær sem er.

IX. – Beiting samningsins**25. gr. – Yfirlýsingar um beitingu samningsins**

- 1 Hverju ríki er heimilt að lýsa því yfir, við undirritun þessa samnings eða þegar skjal til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar er afhent, að það muni undanskilja VII. kafla við beitingu samningsins.
- 2 Ákvæðum VII. kafla skal aðeins beitt í samskiptum þeirra ríkja þar sem hann hefur öðlast gildi.
- 3 Hverju samningsríki er heimilt að tilkynna framkvæmdastjóra Evrópuráðsins hvenær sem er síðar að það muni beita ákvæðum VII. kafla, sem var undanskilinn við undirritun þessa samnings eða þegar skjal til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar var afhent. Þessi tilkynning öðlast gildi á móttökudegi.

26. gr. – Áhrif samningsins

- 1 Ákvæði þessa samnings skulu ekki hafa áhrif á ákvæði landslaga og bindandi milliríkjagerninga sem eru í gildi eða öðlast gildi síðar og veita, eða myndu veita, einstaklingum meiri réttindi á sviði ríkisfangs.
- 2 Samningur þessi hefur ekki áhrif á beitingu:
 - a samningsins frá 1963 um að vinna gegn því að menn hafi margfalt ríkisfang og um herskyldu þeirra sem hafa margfalt ríkisfang, ásamt bókunum við hann;
 - b annarra bindandi milliríkjagerninga, að því marki sem þeir eru samrýmanlegir þessum samningi,
 í samskiptum þeirra samningsríkja sem eru bundin af þessum gerningum.

X. kafli – Lokaákvæði**27. gr. – Undirritun og gildistaka**

- 1 Samningur þessi skal lagður fram til undirritunar fyrir aðildarríki Evrópuráðsins og ríki sem eru ekki aðilar að Evrópuráðinu en hafa tekið þátt í gerð samnings þessa. Slík ríki geta lýst sig samþykkt því að vera bundin af honum, annaðhvort með:
 - a undirritun án fyrirvara um fullgildingar, viðurkenningu eða samþykki, eða
 - b undirritun með fyrirvara um fullgildingar, viðurkenningu eða samþykki og síðari fullgildingar, viðurkenningu eða samþykki.
 Skjöl til fullgildingar, viðurkenningar eða samþykkis skulu afhent framkvæmdastjóra Evrópuráðsins til vörslu.
- 2 Samningur þessi öðlast gildi fyrir öll ríki, sem hafa lýst sig samþykkt því að vera bundin af honum, fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að þrjú aðildarríki Evrópuráðsins lýsa sig samþykkt því að vera bundin af honum í samræmi við ákvæði undanfarandi málsgreinar.
- 3 Samningurinn öðlast gildi gagnvart hverju undirritunarríki, sem síðar lýsir sig samþykkt því að vera bundið af samningnum, fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að hann var undirritaður eða skjal til fullgildingar, viðurkenningar eða samþykkis undirritunarríkisins afhent til vörslu.

28. gr. – Aðild

- 1 Er samningur þessi hefur öðlast gildi getur ráðherranefnd Evrópuráðsins boðið ríkjum utan Evrópuráðsins, sem hafa ekki tekið þátt í gerð hans, að gerast aðilar að honum.
- 2 Samningur þessi öðlast gildi gagnvart sérhverju ríki, sem gerist aðili, fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að aðildarskjalið er afhent framkvæmdastjóra Evrópuráðsins til vörslu.

29. gr. – Fyrirvarar

- 1 Ekki má gera fyrirvara við nein ákvæði í I., II. eða VI. kafla samnings þessa. Hvert ríki getur við undirritun, eða þegar skjal þess til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar er afhent til vörslu, gert einn eða fleiri fyrirvara við önnur ákvæði samningsins svo framarlega sem þau eru í samræmi við markmið og tilgang hans.
- 2 Hvert ríki, sem gerir einn eða fleiri fyrirvara, skal tilkynna framkvæmdastjóra Evrópuráðsins um inntak viðeigandi innlendra laga eða aðrar viðeigandi upplýsingar.
- 3 Ríki, sem hefur gert einn eða fleiri fyrirvara í samræmi við 1. mgr., skal hafa í huga að draga þá til baka í heild eða að hluta eins fljótt og aðstæður leyfa. Slík afturköllun skal gerð með tilkynningu til framkvæmdastjóra Evrópuráðsins og koma til framkvæmda þegar hann fær hana.
- 4 Hvert ríki, sem lætur samning þennan taka til landsvæðis, sem nefnt er í yfirlýsingunni sem um getur í 2. mgr. 30. gr., getur gert einn eða fleiri fyrirvara í samræmi við ákvæði undanfarandi málsgreina að því er varðar viðkomandi landsvæði.
- 5 Samningsríki, sem hefur gert fyrirvara við einhver ákvæði í VII. kafla samningsins, getur ekki krafist þess að annað samningsríki beiti téðum ákvæðum nema það hafi sjálft samþykkt ákvæði þessi.

30. gr. Landsvæði sem samningurinn tekur til

- 1 Hvert ríki getur við undirritun, eða þegar skjal þess til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar er afhent til vörslu, tilgreint það eða þau landsvæði sem samningur þessi skal taka til.
- 2 Hvert ríki getur hvenær sem er síðar lýst því yfir með yfirlýsingu til framkvæmdastjóra Evrópuráðsins að samningurinn skuli taka til sérhvers annars landsvæðis sem tilgreint er í yfirlýsingunni, enda fari ríkið með utanríkismál þess eða hafi heimild til að stofna til skuldbindinga fyrir þess hönd. Samningurinn öðlast gildi að því er varðar slíkt landsvæði fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að framkvæmdastjóranum berst yfirlýsingin.
- 3 Hverja yfirlýsingu, sem gefin er samkvæmt tveimur undanfarandi málsgreinum, má afturkalla með tilkynningu til framkvæmdastjórans að því er varðar hvert landsvæði sem um getur í slíkri yfirlýsingu. Afturköllunin tekur gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að framkvæmdastjóranum berst tilkynningin.

31. gr. – Uppsögn

- 1 Hver samningsaðili getur hvenær sem er sagt upp samningi þessum, í heild eða einungis VII. kafla, með tilkynningu til framkvæmdastjóra Evrópuráðsins.
- 2 Uppsögnin öðlast gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru þrjú mánuðir frá því að framkvæmdastjórinn fær tilkynninguna.

32. gr. – Tilkynningar framkvæmdastjórans

Framkvæmdastjóri Evrópuráðsins skal tilkynna aðildarríkjum Evrópuráðsins, hverju undirritunarriki, hverjum samningsaðila og öðrum ríkjum ríki, sem hefur verið boðið að gerast aðilar að samningi þessum, um:

- a hverja undirritun,
- b afhendingu hvers skjals til fullgildingar, viðurkenningar, samþykkis eða aðildar,

- c hvern gildistökudag samnings þessa í samræmi við 27. eða 28. gr.,
- d hvern fyrirvara og hverja afturköllun fyrirvara samkvæmt ákvæðum 29. gr. samnings þessa,
- e hverja tilkynningu eða yfirlýsingu sem gefin er samkvæmt ákvæðum 23., 24., 25., 27., 28., 29., 30. og 31. gr. samnings þessa,
- f hverja aðra gerð, tilkynningu eða orðsendingu varðandi samning þennan.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir, sem til þess hafa fullt umboð, undirritað samning þennan.

Gjört í Strassborg 6. nóvember 1997 í einu eintaki á ensku og frönsku sem verður afhent til vörslu í skjalasafni Evrópuráðsins og eru báðir textarnir jafngildir. Framkvæmdastjóri Evrópuráðsins skal láta hverju aðildarríki Evrópuráðsins, ríkjum, sem eru ekki aðildarríki en hafa tekið þátt í gerð samnings þessa, og ríkjum, sem boðið er að gerast aðilar að samningi þessum, í té staðfest endurrit.